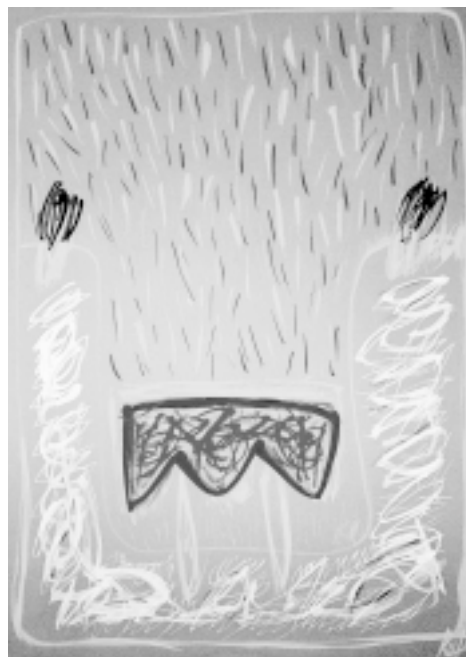

Rostoll entollat, mixta sobre tela.

Rostoll entollat (61x50) és del 1999 i podem considerar-lo representatiu dels últims noranta. La tela ha estat acuradament preparada amb colors foscos, la composició fa que l'atenció es centri en el bell mig del quadre, de manera que les aigües entollades remarquen les corbes que ha deixat la maquinària sobre el sòl, i porten la vista de l'espectador just en el lloc on desapareixen, darrere la falda del petit turó. Al davant, és tan clara l'aigua, que reflecteix tota l'esplendor de les herbes, mentre que a partir d'aquest punt, la humitat sensual de l'atmosfera tenyeix la tela d'uns ocres carabassats que ens neguen la contemplació de l'horitzó, perquè cel i terra es confonen en un enllaç de colors.

Inici, acrílic sobre fusta

Un quadre molt més petit, quant a dimensions, treballat amb pintura acrílica i pols de marbre sobre fusta (32,5x46), juga amb la força dels colors primaris, groc i blau, damunt d'un fons creat pel verd, on ens presenta un immens solc amb unes petites plantes o uns grans arbres? que estan creixent, emmarcats per una línia de força de color groc, reforçada pel gest blanc. La textura de l'obra és finíssima i el resultat és desconcertant, perquè l'autor ens parla de paisatge, però ens aparta dels paràmetres en els quals nosaltres estem acostumats a moure'ns quan ens dediquem a la seva contemplació.

Els gravats

El gravat és sempre una obra molt difícil de realitzar perquè el resultat del treball no es pot anar veient com quan s'utilitzen els pinzells, que a mesura que vas acabant l'obra pots anar retocant aquells detalls que no són correctes, sinó que només quan la tasca està acabada es pot apreciar l'efecte en la seva totalitat. El Francesc Rufes és un bon coneixedor de l'ofici de gravador i sovint, a mode de *divertimento*, el burí llisca en les seves mans sobre el coure, amb la mateixa facilitat que ho fan les d'un infant quan dibuixa, sense prejudicis, sobre la sorra de la platja. A vegades deixa que el perclorur de ferro es mengi netament els contorns de les corbes d'un paisatge que ell vol ressaltar; altres, defineix amb el burí les línies d'una maternitat o els traços plenament identificables de la cara d'un amic. En els últims anys de la dècada dels 60 fa gravats al llustre, modulant amb línies primes el traç directe; les corbes adquireixen una resplendent brillantor que el seu gest deixa en la superfície. Treballa també l'oxidat, deixant que el sulfur de potassa ennegreixi les línies que ell ha marcat prèviament sobre la planxa.

A principi dels 80 manipula les calcografies a l'àcid o a la punta seca i és al final d'aquesta dècada quan comença a engrescar-se amb els linogravats a la planxa perduda. Per fer-los, en primer lloc, extreu, amb les gubies, el dibuix de la planxa de linòleum i després va donant, d'un en un, els diferents colors a les diverses parts dibuixades que passen també, una després de l'altra, al paper; per tant, quan acaba de tintar-lo amb l'últim to, es finalitza el procés i aquella sèrie de gravats es converteix en una peça única i irreplicable. Com que al Francesc li encanta jugar amb els colors, utilitza un ventall molt ampli de tintes i el resultat final no és tan sols l'evidència d'una tècnica molt depurada pel que fa al dibuix, sinó la d'una obra que té, en la seva totalitat, la perfecció dels antics mestres.

Els temes són tan variats com quan pinta a l'oli, ja que capta des dels paisatges mediterranis dels camps assedegats i aspres, unes vegades, i pletòrics de tons verds d'altres, fins als racons més entranyables de la seva Tàrrrega nativa. En tots ells es noten els sentiments que el Francesc hi aboca i que transmet a l'obra. Ara bé, just per aquesta facilitat que té de saber comunicar les seves impressions per mitjà de la seva producció, crida l'atenció quan allò que grava no són espais, sinó persones, perquè ens mostra un humor fi i cínic envers el seu entorn. És un bon observador i per això els petits detalls als quals nosaltres no donem cap importància, ell els traspasa al paper, convertint-los en protagonistes de l'escena.

Els seus crítics

L'obra d'aquest pintor ha cridat sempre l'atenció de la crítica, unes vegades per agosarada, altres pels materials emprats i les altres pel domini tècnic que mostra en les seves creacions.

Josep Miquel García, crític d'art i delegat d'Arts plàstiques del Departament de Cultura de la Generalitat, a qui va conèixer en una de les seves exposicions, ha comentat la seva obra a proposta de dues grans exhibicions i una mostra col·lectiva. La primera, quan va presentar a l'Institut d'Estudis Ilerdencs, l'any 1986, unes obres de gran format, del moment artístic en el qual buscava en la figura humana, especialment en la femenina, el mirall on descarregar, amb tota la força, la lluita que estava mantenint per trobar el seu propi camí. En aquesta ocasió el crític va fer notar l'honestat de la seva pintura, ja que en ella prioritzava la intuïció, atenta als suggeriments de la realitat, per damunt de la teoria; conseqüentment no l'importava tant seguir les directius marcadades en aquell moment, com l'expressió del seu sentiment en la seva obra, on utilitzava, desenfadadament, atrevides perspectives i diferents tècniques, amb uns escorços plens d'energia.

Un altra vegada remarcava l'expressivitat intuïtiva del pintor, en el comentari de l'exposició col·lectiva: "*100 anys de pintura targarina*", on hi havien exposats alguns dels quadres de Francesc Rufes, afegint-hi que l'obra d'aquest estava més en l'àrea de la preocupació directa del seu caràcter i de les seves relacions personals, que no pas en la de les teories artístiques; ja que era intimista i introvertida, com una línia d'enllaç directe amb el seu interior, i hi destacava la combinació d'una representació figurativa de la realitat, amb l'ús abstracte de l'estructura compositiva, totalment definida pel color.

Finalment, en motiu de presentar les seves obres a Berlín, analitza la seva captació abstracta d'un paisatge profundament viscut, que porta en sí mateix totes les tonalitats de les estacions, el moviment de les brises dels vents i els silencis nocturns.

D'aquesta mateixa mostra, Wally Poltiniak, des de Postdam, remarca que la immediata que es dona entre color i dibuix, activa la fantasia de l'observador. Que es nota que el cromatisme que plasma en els seus quadres, és el color per ell viscut. Hi resalta les diverses tonalitats del blau i els aspres tons de la terra. A Thomas Schnank, li crida l'atenció la capacitat de transformar l'objectivitat del paisatge, a la vegada que hi veu en la seva

pintura, la concentració dels seus propis sentiments, la qual cosa li permet que les formes només siguin recognoscibles per petites insinuacions.

Petra Perlia, des de Babelsberg, fa notar que els paisatges representats en aquestes teles tenen una màgia plàstica que els envolta perquè han estat viscuts abans per l'autor, des del cor, el ventre i el cap. Klaus Trende, quan Francesc va exposar a Cottbus, definia la seva obra, com un resultat sec i càlid, que corresponia al paisatge en el qual el pintor s'havia inspirat. Li cridava l'atenció la manera com la seva visió de la naturalesa encaixava amb el món de la fantasia, i com la terra pintada mostrava la seva pròpia energia.

A la seva ciutat nadiua, hi ha exposat assíduament. El 1978 va guanyar el premi "Ciutat de Tàrraga", competint amb treballs presentats des de tot l'àmbit dels Països Catalans. Les seves obres són molt estimades pels veïns de la ciutat i han estat comentades per alguns d'ells. Aquest és el cas d'Eugeni Nadal, exalcalde de Tàrraga, i una persona d'una sensibilitat extrema, capaç de connectar amb el llenguatge sensual del pintor, o de Joan Tous, que havia estat mestre. A aquest home li agrada l'expressionisme de les obres d'en Francesc quan l'artista utilitzava els colors emparentats amb la paleta fauvista. També Josep M. Bosch, professor de secundària, aficionat a l'astronomia i enamorat de la natura, qui valora el mode com aquell pot extreure de la nostra terra, gens generosa, l'encant que sorgeix en una lluita aferrissada entre la sensibilitat del pintor i la paleta del tècnic.

Els periòdics de Lleida s'han anat fent ressò de les seves obres. Joan Manuel Nadal, destacava en *La Mañana*, el tema de la boira tal com era tractat per Francesc, perquè el seu mestratge obria la possibilitat d'embolcallar-nos emocionalment, mentre se sentia atret per la simplicitat de línies i ritmes dels canyars i per la manera com el pintor desafiava la llum en les seves teles. Per Albert Balada, un tret a tenir en compte és el domini tècnic i la manera com és capaç d'estructurar les escenografies extretes de la essència real, en la superfície de les seves teles.

El pintor vist per ell mateix

El 1994, la revista ARTS publicava una entrevista signada per Camil·la Minguell, en la qual el pintor feia una sèrie de reflexions sobre la seva obra i la manera d'entendre-la.

Així, doncs, comentava:

- *(El paisatge) és la meva gran motivació. És una obertura inacabable de sensacions i emocions de llibertat. Allò que aprens a partir del paisatge és infinit. Dóna il·lusió, em fa viure, em fa estar optimista. Els seus colors, les llums, les formes, la boira... aquest element m'encanta. M'alimenta per així poder fer més coses, és una companyia que tinc, un amic que constantment m'està aconsellant...*
- *El procés d'abstracció suggereix unes situacions, unes imatges... Tot és abstracte en essència... Si les persones busquéssim en una pintura tot el que pot suggerir un núvol, ho entendríem. S'ha de trobar la màgia en les petites taques...*
- *No hi ha mai cap etapa concreta. L'obra és una concreció, fruit d'una sèrie d'estats, moments, circumstàncies... que sumades al llarg de la teva vida configuren tota una etapa*
- *Pintar és treure tot el suc possible a la vida, en cada pas de la meva evolució. Vas descobrint coses ocultes i et sens ple amb tu mateix. És una felicitat descoberta d'una manera tan digna com és la lluita. Si soc sincer amb allò que faig, aquesta sinceritat és reflecteix en l'obra.*
- *L'art sempre ha reflectit en certa manera la forma de ser de la societat. Actualment... hi ha una inseguretats. Estem en un procés de transició... Potser es camina massa ràpid, però solament el fet de caminar ja és prou important.*
- *En el meu taller d'experimentació plàstica, investigo a partir de conceptes que en certa manera ja tenim assumits i els alumnes han de continuar.¹*

¹ CAMIL·LA MINGUELL I CARDENYES, "Francesc Rufes Bella", ARTS, abril 1994, 6-7

Paisatge d'hivern, Oli sobre tela.

Aquesta tela (100x81) pintada l'any 1991, podria ser, segons expressa el propi autor, el camí per on ara voldria dirigir el seu camp d'experimentació. És a dir, jugant amb els colors, vol donar unes formes indefinides, però suggerents, que ens transfereixin als espectadors un punt de reflexió, més que de percepció, de manera que haguem de buscar-hi el nostre propi paisatge, més que el panorama definit de tal o tal terme i on la brillantor d'uns tons vingui donada pel contrast dels seus complementaris i la gradació dels colors ens apuntin a un possible fons que podrem vestir segons el nostre desig o el nostre estat d'ànim.

Serie Metges. Trencant Aigües, linogravat

Totes les mares han trencat aigües i el tema podria ser explicat buscant el punt dramàtic del moment, perquè aquest senyal és, al mateix temps, l'anunci de l'intens dolor del part i de la immensa joia de la maternitat. Tot plegat és una visió massa transcendental per al pintor i ens la transmet d'una manera molt diferent: la dona treu del seu gros ventre un cabal incontrolable d'aigua en el qual neden uns peixos, mentre que el metge afronta la situació amb l'equip de bus i una petita xarxa de pescador. Obra del 1989, mesura 31x24 i està realitzada amb 9 tintes.

El pati- Tàrrrega, linogravat.

Aquesta vista del Pati de Tàrrrega (32,5x22), gravada el 1989, està realitzada amb 15 tintes i per això podem veure-hi la presència de l'hivern que es manifesta en un cel grisós - però no uniforme de color- i en una atmosfera espessa que desdibuixa les cases del fons, que s'apunten només com una insinuant ombra, mentre que en primer terme hi brillen els verds de les plantes i els carabasses del primer banc.

Dona fregant, linogravat.

Qualsevol alumne que estigui a les beceroles de l'estudi del dibuix sap que quan un element d'allò que intenta representar s'acosta verticalment a l'espectador, ha d'escurçar-ne les mides perquè no surti desproporcionat. El Francesc no tan sols no l'escurça, sinó que converteix aquesta part de l'anatomia de la senyora que està fregant el terra en l'eix indiscutible d'aquesta l'obra realitzada el 1988 (26x30) a 7 tintes.

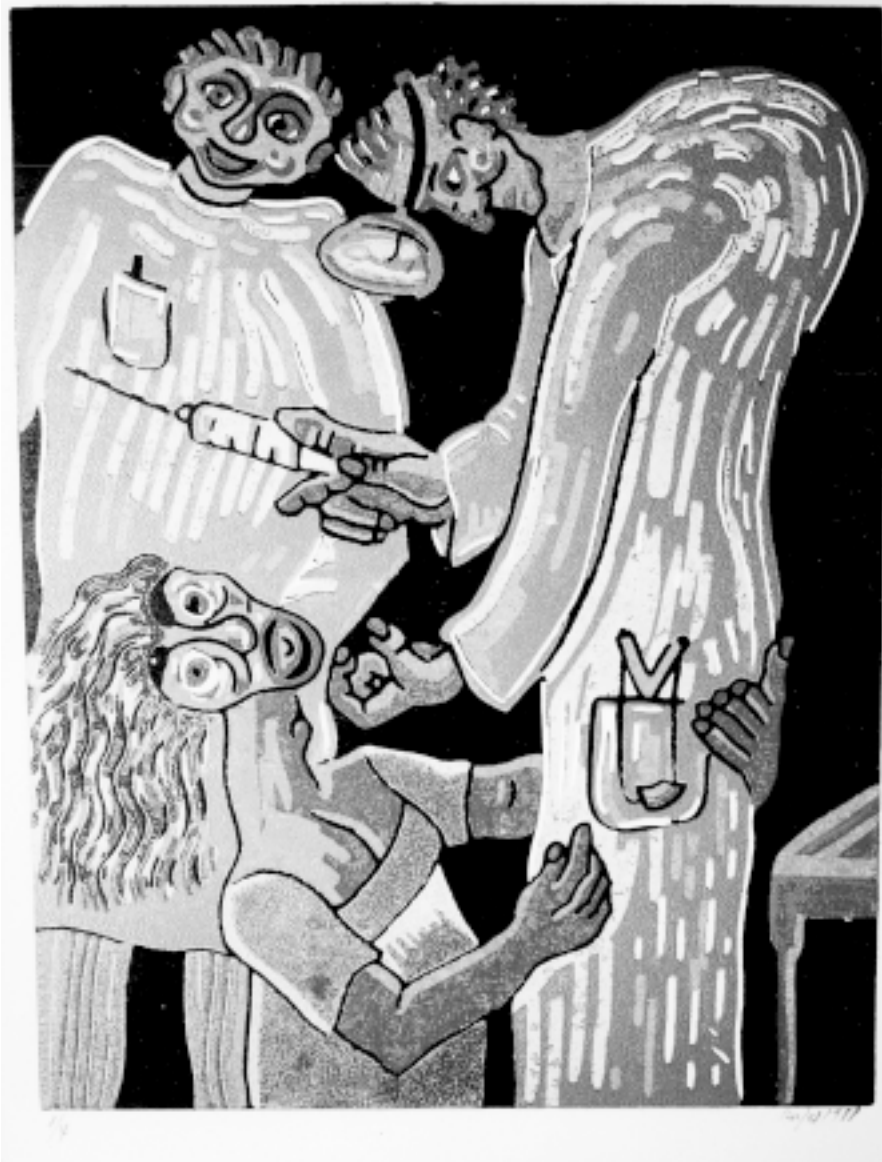
Paisatge, linogravat

En aquest paisatge gravat el 1998 (34x14), el Francesc utilitza 11 tintes diferents, la qual cosa li permet crear el diàleg entre cel i terra, ja que mentre que aquesta intenta dominar l'espai amb el determinant to carabassa terrós, aquell matisa amb un to ocre grogenc la zona més llunyana als nostres ulls i les dues forces es confonen en l'horitzó.

Temps era temps, linogravat.

Una tècnica semblant és també la que desenvolupa en aquest gravat del 1990 (33x20), realitzat amb 18 tintes. Per una banda el tema és graciós, ens mostra l'interès que desperta en els senyors els glutis insinuants de la noia que acaba d'arribar per proposar-los d'anar a la platja. Per un altra, la utilització de tants tons li permet matisar tots els elements representats, així el gravat adquireix les qualitats estètiques de l'obra ben feta.

Serie Metges. No cal. linogravat.

Aquesta relació metge- pacient (31x24), gravada el 1988, entra de ple en el més estricte estil expressionista. La duresa de les ratlles i el protagonisme dels ulls fan que siguin innecessàries les paraules. Les 10 tintes amb què està gravat, les utilitza, en aquest cas, per definir amb més fermesa els detalls de l'acció. El quadre, en principi, és humorístic, però si el mirem amb deteniment veurem que és una crítica àcida de la manera com alguns metges es prenen la seva activitat, ja que ens diu que, a vegades, allò que per a una pacient és una gran tragèdia, per a alguns professionals de la sanitat, no és més que un joc (el tirador és a la butxaca d'un d'ells).

Assaig d'orquestra, linogravat.

Amb 16 tintes va gravar el 1988 aquesta panoràmica musical (25,5x20,8). En ella dóna un tractament molt diferent a la figura del protagonista i al conjunt de músics que l'envolten, ja que mentre en tots els músics del conjunt matisa el vestuari, al xicot del primer terme li dóna un ratllat enèrgic que no sembla una vestimenta diferent de la dels altres perquè totes estan acolorides en verd, sinó que és la causa de les vibracions del seu propi cos acompanyant el violí. Tot en ell es fon amb la música que interpreta: les seves mans estan finament gravades perquè treuen de l'instrument un so especialment delicat i els ulls clucs ens transmeten també, l'emoció del moment que està vivint. Les cares de la resta estan només insinuades, però podem llegir les diferents expressions en cadascuna d'elles.

Dia plujós, linogravat.

Aquesta tempesta hivernal del 1987 (31x24), sembla que no hauria de tenir cap tipus de transcendència; no és més que un aigua-neu, però ell la tracta d'una manera curiosa. Contraposa la verticalitat i equilibri del fons amb la mobilitat de les línies inclinades i paral·leles de les senyores del primer terme. Per destacar més aquest contrast, utilitza el color, així, a les dues dones que s'han trobat casualment fent la mateixa via, les acolorix amb tons forts i els hi dóna una gran corporeïtat, convertint-les en el motiu del seu treball. Ens mostra com la ventada les ha deixat tan sorpreses, que no han tingut el temps necessari per fer-li front, posant-hi el paraigües com a paravent, per tant, els seus rostres queden totalment desprotegits i els seus cossos s'inclinen per la força de la ràfega. Les figures del fons, en canvi, les estilitza, insinuant només el seu pas i unificant-les amb l'espai urbà que serveix de referència, al adquirir, els seus volums, el mateix color que els edificis. Un enllaç entre les dues situacions són les figures de l'esquerra que tenen la verticalitat de les últimes i el color de les primeres.

Currículum

- Graduat en gravat a l'Escola Massana de Barcelona
- Graduat en dibuix publicitari
- Deixeble del mestre gravador Joan Albiol
- Estudis a la facultat de Belles Arts Sant Jordi de Barcelona

EXPOSICIONS

- 1967- Col.lectiva Exm. Ajuntament de Blanes. Blanes
- 1972- Seleccionat en el Premi de Pintura Jaume Morera i Galícia. Lleida
- 1972- Seleccionat en els Concursos Nacionales de Pintura. Madrid
- 1972- Segon premi del Concurs de Pintura Ciutat de Tàrraga. Tàrraga
- 1973- Accèssit Concurs de Pintura Ciutat de Tàrraga. Tàrraga
- 1973- Seleccionat en els Concursos Nacionales de Pintura. Madrid
- 1973- Individual Sala Marsà. Tàrraga
- 1974- Col.lectiva Banca Catalana. Tàrraga
- 1977- Col.lectiva Exposició Extraordinària de Pintors Lleidatans. Lleida
- 1977- Seleccionat en el Premi Martín Maluenda. Saragossa
- 1978- Seleccionat en la mostra Negro sobre Blanco. Mostra internacional. Segòvia
- 1978- Individual Sala Marsà. Tàrraga
- 1979- Col.lectiva a La Caixa. Lleida
- 1981- Col.lectiva de pintors targuerins a La Caixa. Tàrraga
- 1983- Seleccionat en el Mini Print Internacional. Cadaqués
- 1984- Proposat per el Centre Comarcal de Cultura de Tàrraga com a candidat al premi de pintura i a la medalla Jaume Morera. Lleida
- 1984- Individual a La Caixa. Tàrraga
- 1984- Col.lectiva a Blaye. França
- 1984- Col.lectiva amb el tema El mercat a Tàrraga. Sala Cristall. Tàrraga
- 1985- Col.lectiva Sala Fontana D'Or. Girona
- 1985- Col.lectiva 100 anys de pintura a Tàrraga. Tàrraga

- 1986- Individual Sala Gòtica de l'Institut d'Estudis Ilerdencs. Lleida
- 1986- Individual a Blaye. França
- 1987- Col.lectiva Centre Cultural de la Caixa de Terrassa, amb el lema Dues propostes de figuració. Terrassa
- 1988- Individual de pintures i gravats a La Caixa. Tàrraga
- 1988- Col.lectiva Artistes de Ponent Galeria Terra Ferma. Lleida
- 1990- Col.lectiva a Blaye. França
- 1991- Individual Sala Marsà. Tàrraga
- 1992- Becat per la Diputació de Lleida
- 1993- Guardonat amb el primer premi de pintura del Cercle de Belles Arts. Lleida
- 1994- Individual a Berlín, Babelsberg, Cottbus, Frankfurt o. Maine i Brandenburg. Alemanya
- 1995- Col.lectiva Galeria Cal Talaveró. Verdú
- 1995- Col.lectiva Art Itinerant: Barcelona, Sabadell, Terrassa, Vic i Lleida
- 1995- Col.lectiva Galeria Mar. Barcelona
- 1995- Col.lectiva Sala Lluhí. Andorra
- 1996- Col.lectiva Cal Talaveró. Verdú
- 1997- Col.lectiva Cal Talaveró. Verdú
- 1998- Individual Museu Comarcal de l'Urgell. Tàrraga
- 1999- Col.lectiva Sala Mòbil del Museu d'Art Contemporani New Tool. Barcelona
- 1999- Individual Casa de la Cultura. Bellpuig
- 2000- Individual Galeria Amat. Lleida
- 2000- Individual Museu Comarcal de l'Urgell. Tàrraga

ALTRES ACTIVITATS

Des de 1982 comparteix la tasca de pintor i gravador amb la de professor numerari de l'escola d'Arts Ondara de Tàrraga.

Durant molts anys ha realitzat activitats de plàstica creativa per a infants i adolescents.

1. 1983- Dirigeix en l'Escola d'Estiu un curs de Tècniques d'impressió, en les Jornades Pedagògiques per a mestres d'Ensenyança General Bàssica.